

Novinky v terapii atopické dermatitidy

doc. MUDr. Filip Rob, Ph.D.

Dermatovenerologická klinika 2. LF UK a FN Bulovka, Praha

Atopická dermatitida je chronické zánětlivé onemocnění s velmi komplexní patofyziologií, která je základem širokého spektra fenotypů tohoto onemocnění. I z tohoto důvodu jsme po dlouhou dobu neměli k dispozici pro podstatnou část pacientů s těžkým onemocněním dostatečně efektivní a současně bezpečnou terapii. V posledních několika letech se však situace výrazně změnila. S příchodem biologické terapie a recentně i nástupu JAK inhibitorů se výrazně rozšířily možnosti a také úspěšnost léčby hlavně těžkých forem onemocnění. V současnosti je v různých fázích klinického hodnocení více než 70 topických i systémových preparátů, určených pro léčbu atopické dermatitidy. V následujících letech tak lze očekávat další výrazné zlepšení terapeutických možností pro pacienty s tímto onemocněním.

Klíčová slova: atopická dermatitida, terapie, biologická léčba, dupilumab, JAK inhibitory.

New treatments for atopic dermatitis

Atopic dermatitis is a chronic inflammatory disease with a very complex pathophysiology, which underlies the wide spectrum of phenotypes of this disease. Therefore for a long time we did not have available a sufficiently effective and at the same time safe therapy for a significant part of patients with severe disease. However, the situation has changed significantly in the last few years. With the advent of biological therapy and, more recently, the advent of JAK inhibitors, the possibilities and success of treatment, especially of severe forms of the disease, have significantly expanded. Currently, there are more than 70 topical and systemic preparations intended for the treatment of atopic dermatitis in various phases of clinical evaluation. In the following years, we can expect further significant improvements in therapeutic options for patients with this disease.

Key words: atopic dermatitis, treatment, biologic therapy, dupilumab, JAK inhibitors.

Současné cíle a strategie terapie atopické dermatitidy

Atopická dermatitida je onemocnění s širokým spektrem klinických fenotypů, které odráží velmi komplexní interakci různých faktorů, které onemocnění způsobují. Všechny tyto domény jsou potenciálními cíli jak preventivních, tak terapeutických intervencí. Mezi tyto hlavní faktory patří vliv prostředí (expozom), kožní mikrobiom, epidermální bariéra a imunitní zánětlivá reakce. V rámci imunitního systému jsou hlavním spouštěčem onemocnění Th2 lymfocyty, případně IgE, u některých chronických fenotypů však má velmi důležitou roli i Th17 a Th22 imunitní odpověď (1).

V závislosti na často velmi odlišném průběhu onemocnění u každého jednotlivého pacienta, má léčba atopické dermatitidy dva hlavní cíle: rychlou a účinnou terapii akutních vzplanutí a mnohem náročnější kontrolu nemoci v dlouhodobém horizontu. Kromě účinnosti je tedy klíčovým aspektem každého klinického vývoje nového léčiva i dlouhodobý bezpečnostní profil.

Obnova bariérové funkce kůže

Jedním z klinických příznaků atopické dermatitidy je suchá, citlivá a vysoce propustná kůže. Tato fenotypová charakteristika je způsobena poruchou funkce epidermální bariér, která má zpravidla dvě

příčiny. Za prvé mutace v genech kódujících funkčně důležité struktury v kůži, například jako je filagrin. Za druhé imunologicky podmíněný zánět, v němž hraje klíčovou roli IL-13, který negativně ovlivňuje funkci epidermální bariéry (2). V terapii tak existují dva přístupy k obnově funkce epidermální bariéry. Ideálním řešením by byl vývoj produktů specificky zaměřených na biochemické poruchy kožní bariéry. Hlavní překážku lepší účinnosti této terapie však představuje nedostatek pochopení funkční genetiky mnoha struktur zapojených do těchto poruch. Druhou možností je účinná kontrola kožní zánětlivé reakce, která však nemusí vést k úplné obnově bariérové funkce ků-

doc. MUDr. Filip Rob, Ph.D.
Dermatovenerologická klinika 2. LF UK a FN Bulovka, Praha
filip.rob@bulovka.cz

Cit. zkr: Dermatol. praxi. 2023;17(4):187-192

Článek přijat redakcí: 25. 9. 2023

Článek přijat k publikaci: 7. 11. 2023